



Budapest szenátorai

Irta: Bródy Ernő dr.

A székesfővárosi törvényhatósági bizottság újja szervezéséről szóló törvényjavaslat kelte: 1923. december 14. Mikor kerül ez a törvényjavaslat a nemzetgyűlés elé és ha már az összes megállóhelyen átrobogott, mikor lesz belőle törvény és törvény alapján választás? Az e pillanatban még érvényes, 1920-iki fővárosi törvény félremagyarázhatatlan módon megállapította, hogy a törvényhatósági bizottság megbízása 1923. december 31-én véget ér. A jelenlegi kormányának megalakulása kezdetétől fogva számolnia kellett ezzel a határidővel és a törvényhozást abba a helyzetbe kellett volna hoznia, hogy teljesítse legegyszerűbb, egyedüli feladatát: hozzon törvényt! Mi a nemzetgyűlés kötelessége, ha nem az, hogy kellő időben gondoskodik a nép szellemi, erkölcsi, gazdasági életét szabályozó szervek működéséről? Miért marad Budapest 1924. január 1-én törvényhatóság nélkül, miért kell beállania az ex-lex-nek?

A javaslat nem ad választ ezekre a felvetődő kérdésekre. A javaslatban nem tükröződik hosszadalmas lelki tusa, habozás, vívódás nagy elméleti kérdések körül, melyek legalább magyaráznák a késedelmet.

En az élet talaján nem vagyok merev dogmatikus és szívesen fogadok minden korszerű újítást, mely a változott viszonyokhoz illeszkedik. Mikor keserves tapasztalatok árán megtanultuk, hogy az ügyek megfelelő kezelésének és elintézésének zárlát a tudáson alapuló szakképzettség nyithatja fel, örömmel kell üdvözölni a szakértők bevonulását a városházára. Helyeslem tehát, hogy Budapest törvényhatósági bizottságának többek között tisztiknél fogva tagjai lesznek: az egyetemek rektorai (kivánatos volna még a közgazdasági egyetem rektorának bevonása), a budapesti kereskedelmi és iparkamara, a mérnöki, az ügyvédi, a közjegyzői kamara elnökei. És ha az orvosoknak és gyógyszerészeknek nincs kamarájuk, e testületek illetékes szervezetének fejeit szintén ott kellene látni azok között, kik a foglalkozást és élettapasztalatot képviselik.

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: Bródy Ernő

Cím: Budapest szenátorai

Forrás:

Világ

3n

1923. 12. 21.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Helyszám

352.051

1923

Osztályozás

Tárgy

352

Hely

Idő

1923

Személy

szinyomda 19-2

Alkotmányos érzületem viszont a legteljesebb ellenszenvvel fogadja a törvényjavaslatnak 13-ik szakaszát, melynek címe: „Örökös tagok.”

„A törvényhatósági bizottság örökös tagjait — úgymond a szakasz — a székesfővárosnak az önkormányzati élet körében, különösen a székesfőváros fejlesztésének, iparának, kereskedelmének, vagy közművelődésének előmozdítása körül érdemeket szerzett lakosai közül, a polgármester meghallgatása után a belügyminiszter előterjesztésére az államfő nevezi ki.”

Mellesleg: e szöveg szerint nőket is ki lehet nevezni, míg a javaslat megfosztja a nőket az eddig élvezteit passzív választójogtól. A nőkre nézve a helyzet így alakul: nemzetgyűlési képviselővé választhatók, Budapest törvényhatósági bizottságának tagjává nem választhatók, ellenben kinevezhetőek Csupa elvi áttörés! Ha a nők alkalmasak nemzetgyűlési képviselőknél, érthetetlen, hogy miért ne lehetnének városházi jelöltek? Schlachta Margit és Kéthly Anna választhatók a nemzetgyűlésbe, de a budapesti városházára ne lehessen őket megválasztani? Miért? Talán éppen azért, mert beváltak, mert alkalmasak?

Az önkormányzat elve azt jelenti, hogy a nép választottai által intézi a törvény alapján hatáskörébe utalt teendőket. Miért kell ide becsúsztatni kinevezett „örökös” tagokat? Az önkormányzat már úgyszólván csinált a szakértelemnek és így kétféle címen is helyet foglalhatnak azok, kik „a székesfőváros fejlesztésének, iparának, kereskedelmének, vagy közművelődésének előmozdítása körül érdemeket szereztek”. Mindenekelőtt és elsősorban engedjék meg, hogy ezt maguk a választók döntsék el. Ha a választók erre sem hivatottak, mi marad számukra feladatuk? De ha a vá-

lasztók bármely oknál fogva megfelelkez-nének az érdemeikről, a törvényjavaslat gondoskodik arról, hogy az ipar, kereskedelem, közművelődés legilletékesebb szakértői hivatalból legyenek a képviselőtestület tagjai.

Mi szükség van ily körülmények között „örökös” tagokra kinevezés alapján? És milyen hermafrodita közjogi alakulat származnék ebből a keverékből! Az országgyűlések keretében ismerik a két kamarás rendszert, melynél a felsőház tagjai születés, választás, vagy kinevezés folytán fog-

lálnak helyet. De olyan alsóház nem létezik, melybe a tagok más módon juthatnának, mint választás útján. A demokratikus irányzat az országgyűlés felsőházát is fölöslegesnek tartja, a törvényhatóságban pedig fogalmi képtelenség a felsőház gondolata. Mi értelme van tehát annak, hogy felsőházi elemet vegyítsenek a lakosság képviselői közé?

Budapest törvényhatósági bizottsága csak a nép választottaiból és testületeik által az élre állított szakértőkből alakulhat. Nincs szükség arra, hogy levitézlett pártpolitikusok és félreismerett szakértők lábatlankodjanak a városházán. És mikor semmi sem állandó s minden csak átmenet, belügyminiszteri kegyvel tenyésztek Budapest örökös szenátorait!